

پرداخت‌های الکترونیکی

تهیه کننده : صدیقه موسوی

کارشناس سازمان بازرگانی استان آذربایجان شرقی

چکیده مقاله :

تجارت الکترونیک یکی از مهمترین وقایع قرن حاضر است که می توان از این طریق مبادلات بازرگانی و تجار و بانکی و عواملهای دیگر را به صورت شبکه ای انجام داد که دارای مزایای بسیاری است که از جمله می توان پرداخت‌های الکترونیکی را نام برد که این روش توانست بسیاری از راههای سخت را هموار کرده و باعث رونق بخشیدن مبادلات گردد که این روشها بصورت‌های مختلف قابل اجراء است که در این مقاله سعی بر آن شده است که مختصری از فرایابی پرداخت‌های الکترونیکی بیان گردد.

کلید واژگان : تجارت الکترونیک پرداخت های الکترونیکی ، روشهای پرداخت های الکترونیکی

تاریخچه الکترونیکی:

تجارت الکترونیکی یک مفهوم جدید نیست و استفاده از فناوریهای الکترونیکی در انجام امور بازرگانی و جاری از نمونه های مهم *EDI* به سالها قبل باز می گردد. خرید با استفاده از کارتهای اعتباری در فروشگاههای و کاربرد الکترونیک در تجارت به شمار می آید.

EDI: روشی است برای تبادل اطلاعات تجاری متداول، با قلبی مشخص از یک کامپیوتر به کامپیوتر نزدیکتر. ترکیب تجارت و الکترونیک از سال 1970 آغاز شد که بسیار از شرکتهای بزرگ اقدام به تشکیل شبکه های کامپیوتری زدند تا اطلاعات تجاری را بین خود و تولید کنندگان مبادله کنند که تجارت الکترونیکی در چهار مرحله راه اندازی شد:

- 1- تا قبل از مارس 1994، باید ساختار و معماری تجارت الکترونیکی تعیین گردد.
- 2- تا قبل از سپتامبر 1994 یک تجارت الکترونیکی اولیه که دولت فدرال و تولید کنندگان خصوصی قادر به تبادل اطلاعات مربوط به خرید ها و قیمت محصولات میکند.
- 3- تا قبل از جولای 1995، یک سیستم کامل تجارت الکترونیکی پیاده شود که با قابلیت تبادل پول الکترونیکی و استفاده از بانکهای اطلاعاتی دارا باشد.
- 4- تا قبل از ژانویه 1997 یک سیستم کامل تجارت الکترونیک با تمام قابلیتهای ممکن اجرا شود.

تعریف تجارت الکترونیک:

در یک تعریف ساده، تجارت الکترونیکی را می توان انجام هر گونه امور تجارت و بازرگانی از طریق شبکه جهانی اینترنت بیان کرد.

مزایای تجارت الکترونیکی:

- 1- افزایش فروش
- 2- افزایش در آمد
- 3- افزایش سرمایه گذاری
- 4- افزایش سطح زندگی مردم
- 5- ایجاد فرصتهای تجاری جدید برای صنایع و بنگاه های بازرگانی
- 6- افزایش فرصتهای جدید شغلی
- 7- امکان ارائه خدمات و محصولات در سطح جهانی
- 8- جلوگیری از اتلاف وقت و کاهش تردهای بی مورد
- 9- کاهش هزینه های سربار و ایجاد رقابت در سطح بین المللی
- 10- دسترسی سریع به اطلاعات
- 11- عدم حضور واسطه
- 12- کاهش هزینه های تبلیغات کلا
- 13- ورود به بازارهای فرا منطقه جهت بازاریابی جهانی

معایب تجارت الکترونیکی:

- 1- تاپیر نا شناخته آن در روابط اجتماعی انسان
- 2- کاهش میزان تولید
- 3- کاهش تولید شرکتهای ورشکسته

پرداخت الکترونیکی:

پس از راه اندازی سایت تجارت الکترونیک نوبت به مهمترین بخش این چرخه یعنی پرداخت الکترونیکی می رسد. پرداخت جز اصل تجارت الکترونیک مناسب به شدت حساس می شود.

تعریف پرداخت الکترونیک:

پرداخت الکترونیک عبارتست از پرداخت پول در مقابل کالا در تجارت الکترونیکی، به عبارت دیگر پرداخت پول از طریق وسائل الکترونیک به خصوص اینترنت در انجام یک پرداخت الکترونیک حداقل 4 نقش وجود دارد:

- 1- پرداخت کننده (Payer)
- 2- دریافت کننده (Payee)
- 3- بانک کارگزار مشتری یا موسسه مالی صادر کننده اعتباری برای مشتری (Issuer)
- 4- بانک کارگزار فوشنده (Acquirer)

ویژگی های یک روش پرداخت الکترونیک مناسب

- امنیت (Security): اطلاعات ملی و شخصی به روشی تبدیل داده شود که مانع افشا آن به گروهی دیگر شود.
- قابلیت (Audit ability): یعنی اینکه سیستم بتواند تمام جنبه های تراکنش را ثبت کند تا در صورت لزوم استفاده شود.
- کارایی (Efficiency): انجام تراکنش با هزینه زمانی کم
- قابلیت اطمینان (Reliability): آیا سیستم به قدر کافی مستحکم است که تراکنشها یا پول را در صورت قطعی برق، خراب شدن سرور، خرابی های شبکه یا ورودی پیش بینی نشده از طرف کاربران، از دست ندهد؟
- مقیاس پذیری (Scalability): در صورت افزایش بار کاری و افزایش منابع، کارایی کم نشود.
- قابلیت مجتمع شدن (Integration): آیا سیستم قابلیت مجتمع شدن با سیستم های حسابداری یا پرداخت دیگر را دارد؟
- قابلیت پذیرش (Acceptability): آیا سیستم از سوی کاربران پذیرفته خواهد شد؟
- هزینه پایین (Low cost): هزینه انجام هر تراکنش در آن پایین باشد.
- گمنامی (Anonymity): اینکه مشتری بدون نیاز به معرفی خودکار قادر به پرداخت باشد.

مدل پرداخت الکترونیک :

1- مدل پرداخت مستقیم مانند پول *Direct Cash Link* :

در این مدل ارتباط مستقیم بین پرداخت کننده و دریافت کننده وجود دارد.

2- مدل پرداخت مستقیم بر مبنای حساب *Direct Account Based* :

در این مدل ارتباط مستقیم بین پرداخت کننده و دریافت کننده وجود دارد. پرداخت کننده یک سند پرداخت به دریافت کننده می دهد. دریافت کننده این سند را در بانک کارگزار خود به حساب خود می گذارد که بانک کارگزار یک پیغام به پرداخت کننده مبنی بر انجام شدن پرداخت */////* که از نمونه های واقعی این مدل چک الکترونیکی *E-check* را نام برد.

3- مدل پرداخت غیر مستقیم کشش بر مبنای حساب

Indirect Pull Account Based :

در این مدل ارتباط مستقیم بین پرداخت کننده و دریافت کننده وجود ندارد. آغازگر دریافت کننده است که بر اساس اطلاعاتی که هر دو طرف از هم دارند انجام میگیرد. از نمونه های واقعی بر مبنای این مدل می توان کارت اعتباری *Credit Card* را نام برد.

4- مدل پرداخت غیر مستقیم فشار بر مبنای حساب

Indirect Push Account Based :

در این مدل ارتباط مستقیم بین پرداخت کننده و دریافت کننده وجود ندارد. اینجا آغازگر پرداخت کننده است. این مدل شبیه پرداخت سنتی در دنیای واقعی است ولی بصورت الکترونیکی پیاده سازی شده است.

روشهای دیگر پرداختهای الکترونیک :

- 1- سیستم *Cyber Cash*
- 2- سیستم میکروسافت
- 3- *E-wallet* یا کیف الکترونیکی

پول الکترونیکی :

پول الکترونیکی یکی از مکانیسم های پرداخت الکترونیکی است که در *///* معامله بی نام مورد استفاده قرار می گیرد و موجب گسترش تجارت الکترونیک گردیده است. پول الکترونیکی شکلی از بهای اندوخته شده است که به آسانی در ساختارهای الکترونیکی قابل معامله است. پول الکترونیکی مانند پول کاغذی است با این تفاوت که در مورد پول الکترونیکی در زمان وقوع معامله ارزش و بهاء کالا نیز انتقال داده می شود. که یکی از ویژگی های مهمی که پول الکترونیک را با پول کاغذی متمایز می کند بی نام بودن پرداخت کننده است و صرفه جویی در زمان و امنیت این نوع سیستم است که با وجود پروتکل های امنیتی *SET/SSI* کلاهبرداری را کاهش میدهد.

امنیت در تجارت الکترونیکی :

- امنیت یک سایت تجاری الکترونیک را از جنبه های مختلف می توان بررسی و تأمین کرد که سه جنبه مهم دارد :
- 1- تبادل اطلاعات بین مشتری و سایت
 - 2- مشتری باید اطمینان حاصل کند که پول را به سایتی می پردازد که از آن خریداری کرده است.
 - 3- فروشگاه باید اطمینان حاصل کند آدرسی که مشتری برای تحویل کالای خریداری شده اعلام کرده است.

انگیزه برای پرداخت آنلاین :

در قرن حاضر پرداخت الکترونیک و اتوماتیک در حال افزایش است که مؤسسه *National Auto Meted Clearing* در *house* که یک گروه تصمیم گیرنده در تدوین قانون برای پرداخت الکترونیک است که در سال 2003 حدود 3 میلیارد قبض خود را اتوماتیک پرداخت کردند.

تکنولوژی تراشه ای *Offline* :

به پرداخت های الکترونیکی اجازه استفاده از اطلاعات ذخیره شده به طور مستقیم برای یک تراشه کوچک بیشتر از طریق ارتباط اینترنتی (*Dial-up connection*) را می دهد. چنین حدود وسیعی از اختیارات و انعطافها مسئله مهمی برای

کشورهای در حال توسعه می باشد. افراد بدون ارتباط حضوری با بانک می توانند به خدمات مالی و تحول مسیر اصل بانکی دسترس داشته باشند.

تکنولوژی پرداخت جدید یعنی بهره وری :

تجارت الکترونیکی (*e-commerce*) چالشها را در یک اقتصاد کاهش می دهد. این به علت آن است که تکنولوژی جدید پرداخت سطوح افزایش یافته و بازده را در درجات و سطوح یک اقتصاد خرد امکان تولید و نمایش می دهد. تبادلات وجوه نقد، چک، کاری سخت و ناکارآمد هستند، پرداختهای الکترونیکی مؤثر هستند و با قرار دادن درجات // // // // // جزئی شده بازده های // // // // جدید می توانند با مدیریت بیشتر افزایش یابند که پرداختهای الکترونیکی سختیهای پرداخت را برطرف کنند.

همگرایی اجرای کار را آسان می کند :

در گذشته پرداختهای الکترونیکی برای همه انواع سرمایه گذاری و تشکیلات اقتصادی مناسب نبوده اند. تکنولوژی تغییراتی می کند که برابری حاصل کند. یکی از جنبه های این پیشرفت این است که تواناییهای گمرکی را در پرداختهای الکترونیکی در معاملات اختیاری و سیستمهای تجاری برای سرمایه گذاری های بزرگ ، تکنولوژی های معامله الکترونیکی نابرابر برای رهکارهای پیش پایانی و پس پایانی شروع به همگرایی در روشهایی که به آسانی تکنولوژی پرداخت کامل میکنند.

پیشنهادات و نیازهای تجارت الکترونیکی :

- 1- یک سیستم بانکی روان و دقیق
- 2- قوانین گمرکی ، مالیاتی و بانکداری الکترونیکی
- 3- کد تجاری محصول
- 4- تهیه و تدوین نظام مالی اطلاعات و نظام حقوقی اطلاع رسانی (کپی رایت)
- 5- امنیت اطلاعات
- 6- محرمانه بودن اطلاعات شخصی
- 7- تطبیق مقررات ملی با مقررات متحد الشكل بین المللی
- 8- همکاری دانشگاهها ، مراکز تحقیقاتی و سازمانهای مختلف
- 9- پذیرش اسناد الکترونیکی توسعه قوه قضاییه
- 10- تأمین ، صدور و بکارگیری کارت اعتباری
- 11- تأمین خطوط ارتباطی پر سرعت و مطمئن و ایجاد بستر مخابراتی به شکل بی سیم.

منابع:

<http://mirnezami.persianblog.com> ☞

سایت ITiran ☞

سایت ایستگاه ☞

ایسنا 1385/7/9 ☞

سایت Mcs-8051.com ☞

ماهنامه تکفا(ماهنامه توسعه و کاربری فناوری ارتباطات و اطلاعات)شماره دوم-شهریور 1383